

nába irányítják. Így természetesen ők sem vontak ki onnan egyetlen száz katonát sem és ez az újabb csalódás, ez az újabb játék a kis népek függetlenségével a két országban újabb tiltakozó mozgalmat szült. Habib Abi Chahla képviselő a következőket mondotta:

„... Angliának és Franciaországnak nincs joga ahhoz, hogy a mi sorsunk fölött döntsenek. A sanfranciskói konferencia határozatai érvénytelenítik az angol-francia megegyezést. Szíria és Libanon nincsenek gyámság alatt és így a belügyeinkbe való beavatkozás nem tűrhető. Függetlenségüngen esett sérelem miatt tiltakoznunk kell és követelnünk, hogy az Egyesült Nemzetek határozatainak elég tétessék.»

Mint a legújabb sajtójelentések mutatják Damaszkuszban újabb tüntetések voltak azzal a követeléssel, hogy az angol és francia csapatokat haladéék nélkül vonják ki. Természetesen a nagytávgyú imperialistáknak eszük ágában sincs csapataikat kivonni, nem sokat törődnek a kis népek függetlenségével, sem a demokratikus elvekkel, melyeket olyan szívesen hangoztatnak és amelyben annyira hisznek a londoni rádió hí hallgatói.

A HÁBORÚ UTÁNI INDIA

Irta: A. Dajakov

A gyarmatok kérdése a háború utáni problémák legfontosabbika. Már az a tény, hogy a gyarmati népek, a világ népességének több mint egyharmada elnyomatás alatt él és az emberi jogokat legfeljebb a hírből ismeri, egyrészt lehetetlenné teszi a tartós békét, másrészt megcsúfolása az annyiszor és olyan ünnepélyesen kinyilatkoztatott demokratikus elveknek.

India 400 millió lakosával, tehát a világ összgyarmatlakóságainak háromötödével különösen fontos szerepet játszik, így addig a gyarmati kérdésben nem is lehet semmi fejlődésre, vagy előrehaladásra gondolni, míg India politikai helyzete változatlan marad. India tagja az Egyesült Nemzeteknek, tehát annak a testületnek, amely a népek önrendelkezési jogát szavatolja és a népek egyenjogúságának elvén alapul, maga sem nem egyenjogú, sem nem rendelkezik önmaga felett szabadon. Indiát meghívták ugyan a küszöbönálló béketárgyalásokra is, ugyanakkor ennek az óriási országnak nincs alkotmánya, nincs saját nemzeti kormány, nincs saját külügyminisztere, idegen, angol hatóságok kormányozzák, vagy az általuk kinevezett hivatalnokok.

A külföldi sajtó tele volt India szerepével, amelyet a fasiszta blokk legyőzésében játszott. Az indiai katonák együtt küzdöttek a szövetséges csapatokkal és nem kis szerepük volt a fasiszta hordák szétverésében, remélve, hogy saját jobb sorsukat is ki fogják harcolni. A széles indiai néptömegek meggyőződése volt, sőt angol hivatalos körök is ígérették a háború alatt, hogy a győzelem kivívása után India önrendelkezési jogot kap. Ebben a reményben folytatták India Nemzeti Tanácsának képviselői tanácskozásait Lord Wavell alkirályal, bár ezek a tanácskozások nem vezettek eredményre. Az elv, mely szerint a hinduk és a muzulmánok egyenlő arányban vettek volna részt a Tanácsban, lehetetlenné tette az együttműködést.

Bár Wavell kezdeményezése nem sikerült, India népe mégis remélte, hogy a labouristák hatalomrajutása esetén Anglia be fogja váltani régi ígéretét és nemzeti önkormányzatot ad Indiának. Bár az előbbi labourista kormányoknak rossz emléke maradt, a júliusi választások eredménye mégis nagy lelkesedést váltott ki Indiában.

Attlee kormányralépésekor Lord Wavell Londonba hívták, majd mikor visszatért, beszédét mondott az új kormány indiai programjáról, ugyanaznap beszélt Attlee Londonban ugyanarról a témáról. Mindketten csak megismételték azokat az ígéreteket, amelyeket 1942-ben Churchill tett Stafford Crippsen keresztül, t. i. hogy Indiában 1946 márciusáig lezajlanak a választások, a megválasztott képviselők alkotmányozó gyűléssé alakulnak át és ki fogják dolgozni India alkotmányát.

A választások részben az 1919-es, részben pedig az 1935-ös választási rendelkezések alapján zajlanak majd le, ez pedig India haladó körében érthetően nagy elkeseredést keltett. Ezek a törvényrendeletek reakciós módon csak a lakosság nagyon kis százalékának biztosítják a szavazati jogot nagy adóalaphoz, iskolázottsághoz és szolgálati évekhez kötve azt, úgy, hogy a központi alkotmányozó nemzetgyűlésre a lakoságnak alig egy %-a fog csak szavazni, míg a vidéki megyegyűlési választásokra is csak a lakosság 14%-a. Azonkívül ezek a törvényrendeletek okvetlenül surlódást, féltékenységet idéznek elő a hinduk és a muzulmánok között, ami természetesen meg fogja nehezíteni a hindu Kongresszus és a Mozlem Liga közötti megegyezést.

Az elkeseredést még az is növelte, hogy az új kormány elutasította a Kongresszus még 1942 augusztusában letartóztatott tagjainak szabadonbocsátását. A Kongresszus elnöke Abul Kalam Azad ki is jelentette 1945 október 18-án:

»... Hogyan lehet egyáltalán szabad választásokról beszélni, amikor rendőrségi engedély nélkül nem lehet választási gyűléseket tartani és a jelöltjeink — a Kongresszus tagjai — továbbra is börtönben vannak? Őket fogva tartani annyit jelent, mint tőlünk legjobb szervezőinket elrabolni, ugyanakkor pedig korlátok közé szorítani minket jelöltjeink kiválasztásában...«

A »Hindustan Standard« ezzel kapcsolatban a következőket írja:

»... A Kongresszust el sem lehetne ítélni azért, ha bojkottálná a választásokat, mert azok sem nem szabadok, sem nem demokratikusak.«

Amint tehát látjuk, a labourista kormány első lépései semmivel sem igazolták a hinduk szép reményeit, mert az indiai kérdést semmivel sem vitte előre. Ez természetesen nem maradhatott titok egyes labourista vezetők előtt sem. Így Harold Laski professzor, a párt végrehajtóbizottságának elnöke, Nehru születésnapján, 1945 nov. 14-én a kormány címére a következő megjegyzést tette:

»... A legjellemzőbb az egész angol politikára, úgy az előbbi, mint a mostani kormányra az, hogy hiányzik a jóakarat India felszabadításához.«

Laski már más megjegyzéseivel is bebizonyította, hogy állásfoglalása nem tükrökepe kormánya politikai vonalának, habár nincs egyedül. Egész szép számmal akadnak labourista képviselők, akik az alsóházban élítőleg nyilatkoznak a kormány indiai politikájáról, pl. Dumpselton labourista képviselő, aki beszédében azt követelte az indiai ügyekkel megbízott minisztertől, hogy azonnal adjanak amnesztiát az összes politikai

foglyoknak Indiában, szüntessék meg a különböző pártok elleni betiltó rendelkezéseket és adjanak szabad politikai tevékenységhez jogot azoknak, akik az amnesztiában részesültek.

A Kongresszus minden elnyomó és korlátozó rendelkezés ellenére sem bojkottálja a választásokat, nehogy az angolok lakójai kerüljenek be az Alkotmányozó Nemzetgyűlésbe. A Kongresszus szép választási programmal indul. Követeli India teljes függetlenségét, sőt demokrata föderatív állammá való átalakítását, alapos agrárreformot, a gyáripar kifejlését, a munkabériminimum megállapítását, stb. A választási program olyan, hogy a Kongresszus, amely aránylag szűk rétegeket ölel fel, mégis széles tömegek támogatását fogja élvezni.

Az a tény, hogy a különböző pártok részt vesznek az indiai választásokon, még nem jelenti a helyzet enyhülését, ezt mutatja az a körülmény is, hogy az angol parlament küldöttséget menésszi Indiába az ottani helyzet tanulmányozására és a pártvezetőkkel való érintkezés felvételére. Erről az »Amrita Bazar Patrika« c. kalkuttai ujság a következőket írja:

»... Indiában választások folynak és 1946 márciusáig le is fognak zajlani úgy az Alkotmányozó Nemzetgyűlési, mint a vidéki választások. Ha az angol kormány őszintén és komolyan gondolja, úgy össze fogja hívni a Nemzetgyűlést, amely kidolgozza India alkotmányát. A parlamenti bizottság öfelsége meghatalmazásával, vagy anélkül történő közvetítése tehát teljesen felesleges. Már előbb is voltak mindenféle bizottságok és küldöttségek. India torkig van velük és nem kér belőlük bármi legyen is a nevük.«

A Mozlem Liga is erősen bírálja az angolok indiai politikáját és kööveteléseit India teljes függetlenségében és kettéosztásában állítja fel. A Mozlem Liga szerint Indiát Pakistan nevű muzulmán részre és Hindustan nevű hindu részre kell szétosztani és a kettőt egymástól függetleníteni kell. Előbb el kell intézni Pakistan kérdését, akkor lehet csak elkezdni egész India kérdésének tisztázását.

Ez volna nagyjából a két legnagyobb indiai pártnak az állásfoglalása a választásokkal szemben, bár egyiknek, vagy másiknak a sikere nem nyújt tiszta képet a helyzetről, miután az ottani gyarmati állapotok miatt mindkét párt csak igen keskeny néprétegeket képvisel.

A választások eredményeiről még nincs végleges adatunk. A 141 képviselő közül 102-t választanak, 39-et pedig az alkirály nevez ki. Megbízhatatlan adatok szerint a Hindu Nemzeti Kongresszusnak 60, a Mozlem Ligának 30 tagja került be a Nemzetgyűlésbe, ami nagy haladás, mert az előbbi választásoknál csak 35, illetve 25 képviselő került be. Ez azt is mutatja, hogy India nagy erőtelődások színhelye volt azon pártok előnyére, amelyek India teljes függetlenségéért szálltak síkra. Ilyenek az eredmények, pedig a választásokon a népességnek csak jelentéktelen felső rétegei vettek részt, miután ott minden van csak demokratizmus nincs, ezért a választások keveset fognak India reménytelen helyzetén változtatni. Ott a gyarmati helyzet rányomta bélyegét nemcsak a választásokra, hanem a társadalmi életre is. A nép legnagyobb része politikailag inaktív, sőt ki van kapcsolva a politikai tevékenységből épen mert nincsenek meg a legelőnyösebb politikai jogai sem és a gyarmati élet ezerféle jogfosztó bilincse köti.

Bár általában a választások kötik le leginkább India figyelmét, mégis két más körülmény is izgatja a közvéleményt. Az első ilyen

körülmény, amely egész Indiában nagy elkeseredést szült, az indiai csapatok bevetése az indonéziai és indokinai harcokba, indus csapatok erejének felhasználása az indonéziai és indokinai szabadságmozgalmak letörésére. Nehru kijelentette:

»... Az indiai csapatok bevetése nagy felháborodást keltett. Az angol kormánynak tudnia kell, hogy ennek messzemenő következményei lesznek.«

A Kongresszus elnöke Abul Kalam Azad így nyilatkozott:

»... Felhívom a labouristák figyelmét arra, hogy a francia és holland imperializmus megsegítése az utolsó maradékát is megsemmisíti annak a jóakarottnak és rokonszenvnek, amelyet pártjuk épen az elnyomott népek megsegítésének ígéretével szerzett.«

A Mozlem Liga vezetője Jinnah a következőket mondotta:

»... Mi támogatjuk a szabadságukért küzdő indonézek mozgalmát, rokonszenvezünk velük és úgy látjuk, hogy tragikus volna, ha Hollandia Indonéziában visszaállítaná imperializmusát.«

1945 novemberében a bombayi kikötőmunkások megtagadták a Jávába irányított hadianyagok berakását. Nagy felháborodást keltett az is, hogy az indiai kormányzat Nehrunak, akit az indonéz kormány meghívott, megtagadta az útlevel kiszolgáltatását.

A másik ügy, amely nagy elkeseredést szült, a per az úgynevezett Hindu Nemzeti Hadsereg ellen. Ez a hadsereg, amelyet a tengelybarát Subhas Chandra Bose szervezett Burmában és a japánokkal működött együtt, a japán vereség és Bose meggyilkolása után szétesett és most több tiszteje ellen törvényszéki eljárás folyik hazaárulás címén. Bár Bose fasiszta volt és tengelybarát és hadseregével együtt csak játékszer volt a japán imperialisták kezében, sőt maga Nehru is nyíltan állást foglalt ellene, mégsem lehet abban kételkedni, hogy Bose számtalan követőjét India felszabadításának tiszta szándéka vezette.

A Kongresszus bizottságot alakított a vádlottak védelmére, amelyben nemcsak a Kongresszus tagjai, hanem más pártok követői, sőt a mozlem diákság képviselői is részt vesznek. Mult év végén ezzel kapcsolatban komoly mozgalom jött létre, a diákság tüntetett és a tüntetésekhez Kalkutta munkásai és hivatalnokai is csatlakoztak, úgy hogy a végén már 200.000 ember tüntetett és a város napokig víz és villanyáram nélkül maradt, a rendőrség is beavatkozott, barrikádharcok is voltak 200 sebesülttel és 50 halottal, ez azután egész Indiában nagy felháborodást keltett. Erről az »Amrita Bazar Patrika« 1945 november 24-én a következőket írja:

»... Nyilvánvaló, hogy a rendőrség minden komoly ok nélkül a végső eszközöket használta. Ez szégyenteljes cselekedet, amely joggal hívja ki maga ellen nemcsak a diákság, hanem egész India felháborodását.«

A »Hindustan Times«-ben Gandhi fia a következőket írja:

»... A kalkuttai rendőrség sortüzei csak egy eredményt járhatnak, még mélyebb lesz a szakadék a hindu nép és a törvény és rend mai őrzői között.«

Az ilyen és hasonló kijelentések a napnál is világosabban mutatják, hogy az indiai helyzet továbbra is nagyon feszült.

A második világháború befejeztével India népe nagy változásokat várt, helyzetének javulását remélte és reményében csalatkozott, mert Indiának Angliával fennálló viszonyában semmi változás nem történt. Jellemző tény, hogy az angol sajtó, amely képzelt veszélyekkel és politikai szörszálhasogatásokkal annyit foglalkozik, az indiai helyzetet alig kommentálja. Azok a politikai körök, amelyek a világdemokrácia egyedüli védőinek játszáik ki magukat, úgy igyekeznek a dolgokat fel-tüntetni, mintha Indiában minden a legszebb rendben volna. Ugyanakkor pedig India azon az úton van, mint az első világháború után, azzal a különbséggel, hogy a jelenlegi helyzet sokkal mélyrehatóbb változásokot ígér.

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

VILÁGSZEMLE

Irta: Steinfeld Sándor

»Egyik oldalon ott láthatjuk a szakadatlanul a haladásért harcoló demokratikus erőket. A másik oldalon ott vannak a reakciós erők, amelyeknek különféle a hatásuk a világ különböző részeiben.« (Titó)

Az elmúlt hónap eseményei, felelős és felelőtlen államférfiak felelős és felelőtlen nyilatkozatai a világ minden részében, a churchilli »vasfüggönyön« innen és túl minden izükbén visszatükrözik a két erő harcát, a reakció áskálódásait, a megvert, de még teljesen meg nem semmisített fasizmus halálküzdelmét ugyanúgy, mint a békéért, a haladásért, az emberi jogokért és az igaz emberi szabadságért küzdő haladó erők vértelen és véres viadalát.

A szovjetellenes megmozdulások és fegyveres hadjáratok már jó néhányszor levitézlett lovagja Churchill a régi szellemben, de új mezben ismét porondra lépett. Mindenekelőtt le kell szögeznünk azt, hogy ha a reakció saját országában nem talál támogatásra, ha a saját népe elveti egy reakciós politikás irányzatát, akkor az a külföldhöz menekül támogatásért. Így volt ez mind máig a világtörténelemben: így keresett és kapott támogatást Franco Hitlernél és Mussolininél, így menekültek a világ összes Quiszingjei a Harmadik birodalom ölelésébe és ez alól Churchill sem kivétel. Mert a haladás mindig a maga erejét tartja szem előtt és elsősorban azzal számol, de a reakció, mert gyűlöletes a saját népe előtt, csakis a külföldi hasonszőrüek bizalmát élvezi. Gyűlöletes a reakció a nép előtt, mert elnyomatást jelent, mert minden nép a maga bőrében ismerte föl a marxi igazságot, hogy »amíg egy nép másokat elnyom, maga sem lehet szabad«. És minden nép, kivétel nélkül, szabadságra vágyik és ma már minden nép tudja, hogy a szabadsághoz vezető út a sötétség letörésén át vezet, hogy ez az út a szocializmus útja. A világ történelme elérkezett a Marx által megjósolt ponthoz — és ezt az utolsó évtized eseményei kézzel foghatóan be is bizonyították — amikor az emberiség válaszút előtt áll: vagy vissza a középkorba, vagy előre a szocializmusba.

Churchill, századunk don Quijotja, magára öltve ősei páncélját, vértjére tűzve a számalmasan elbukott Hitler jelszavait, a fajelméletet és a kommunista özönvizet, ócska dárdájával rohamra indult, az imperializmus megrokkant gébéjét sarkantyúzva, hogy megments a történelem által csúfos halálra ítélt tőkés rendszert. Természetesen ő ezt mint »felelőtlen magánember« tette, de a felelőtlen magánember előtt már egy felelős államférfiú is beszélt és annak szavai alig különböztek valamin Churchill szavaitól. Bevinre gondolunk, És amit az egyik felelős helyről felelősen, a másik felelőtlenül mondott, az Spanyolor-